

телефон: (85555) 3-51-79.
E-mail: NaratK.Mnz@tatar.ru

КАРАР

«13» июль 2022 ел

№ 5

2022-2025 елларга Татарстан Республикасы Минзэлә муниципаль районының
Наратлы-Кичү авыл жирлегендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү
Программасын кабул итү турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 № 131-ФЗ Федераль закон, «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 24.07.2007 № 209-ФЗ Федераль закон, Татарстан Республикасы Минзэлә муниципаль районының «Наратлы-Кичү авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Минзэлә муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл жирлеге Башкарма комитеты

КАРАР ЧЫГАРА:

1. «2021-2025 елга Минзэлә муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл жирлегендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү программасын кабул итү турында» 2021 елның 8 ноябрендәге №19 Татарстан Республикасы Минзэлә муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл жирлеге Башкарма комитеты карарын үз көчен югалткан дип танырга.
2. Татарстан Республикасы Минзэлә муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл жирлегендә 2022 - 2025 елларга кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү Программасын кабул итергә.
3. Әлеге карар рәсми басылып чыгарга тиеш.
4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемдә калдырам.

Житәкче

И.М.Вәлиев

*2022-2025 елларга Татарстан Республикасы Минзәлә
муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл җирлегендә
кече һәм урта эшкүарлыкны үстерү
Программасы*

Программа паспорты

2022-2025 елларга Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл җирлегендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү

Программаның исеме:	2022-2025 елларга Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл җирлегендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү Программасы.
Программаның заказ бирүчесе	Татарстан Республикасының Минзәлә муниципаль районы Наратлы-Кичү авыл җирлеге Башкарма комитеты
Программаның максатлары:	<ul style="list-style-type: none"> - Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл җирлегендә кече бизнесны үстерү өчен уңай шартлар тудыру; - кече һәм урта эшкуарлык субъектлары санын арттыру; - халыкның мәшгульлеген тәэмин итү һәм үзмәшгульлекне үстерү.
Программаның бурычлары:	<ul style="list-style-type: none"> - кече һәм урта эшкуарлык субъектлары саны артуы; - өстәмә эш урыннары булдыру, кече һәм урта бизнестә эшләүчеләр санының еллык үсеше; - продукция, эшләр, хезмәт күрсәтүләр чыгаруның гомуми күләмендә кече предприятиеләр өлешенен еллык үсеше; - җирлек бюджетына кече һәм урта бизнестан салым кертемнәре өлешен арттыру; - авыл хужалыгы житештерүен үстерүгә ярдәм итү; - кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм итү инфраструктурасын булдыру һәм аның эшчәнлеген тәэмин итү; - кече эшкуарлыкка ярдәм инфраструктурасы кысаларында кече предприятиеләргә методик, мәгълүмати консультация, белем бирү һәм хокукый ярдәм күрсәтү.
Программа белән идарә итү	Татарстан Республикасының Минзәлә муниципаль районы Наратлы-Кичү авыл җирлеге Башкарма комитеты
Программаның финанслау чыганаклары	Жирлек бюджеты: 10 мең сум күләмендә, шул исәптән еллар буенча: <ul style="list-style-type: none"> 1) 2022 ел - 2,5 мең сум; 2) 2023 ел - 2,5 мең сум;

	3) 2024 ел - 2,5 мең сум; 4) 2025 ел - 2,5 мең сум.
Программаның төп башкаруучылары	Татарстан Республикасының Минзәлә муниципаль районы Наратлы-Кичү авыл жирлегә Башкарма комитеты
Программаның үтәлешен контрольдә тоту	Татарстан Республикасының Минзәлә муниципаль районы Наратлы-Кичү авыл жирлегә Башкарма комитеты

Программаның бүлекләре:

1. Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл жирлегендә кече һәм урта эшкуарлыкның торышын анализлау
2. Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү сораулары һәм аларны программа ысуллары белән хәл итү кирәклеген нигезләү
3. Программаның социаль-икътисадый нәтижәләлеген баяләү көтелә
4. Эшкуарлык эшчәнлегенә өстенлекле төрләре
5. 2022-2025 елларга Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл жирлегендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү программасының төп чаралары.

1. Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл жирлегендә кече һәм урта эшкуарлыкның торышына анализ

Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү хужалык итүнең базар системасының аерылгысыз элементы булып тора. Базар икътисады үскән илләрдә кече эшкуарлык дәүләт икътисадының нигезе, хужалык үсешенә двигателе булып тора, чөнки бу теләсә кайсы жәмгыятьнең эш тормышының динамик һәм сыгылмалы формасы.

Базар хужалыгы системасы шартларында кече һәм урта эшкуарлыкның аерым ролен түбәндәге факторлар билгели:

үз тормышын һәм лаеклы тормыш дәрәжәсен мөстәкыйль тәэмин итүче һәм гражданлык жәмгыятенә тотрыкландыручы төп сәяси көче булган урта сыйныф өлешен арттыру;

кече һәм урта эшкуарлык секторында яңа эш урыннары булдыру өчен зур потенциал булу, эшсезлек һәм жәмгыятьтә социаль киеренкелек дәрәжәсен киметү;

халыкның төп массасы ижтимагый психологиясен һәм тормыш ориентирларын үзгәртү;

кече һәм урта эшкуарлыкның сыгылмалылыгы һәм житештерү структурасын тиз арада үзгәртеп кору, яңа технологияләр һәм фәнни эшләнмәләргә оператив рәвештә булдыру һәм куллану.

Шуңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл жирлегендә кече эшкуарлыкны үстерү программасын эшләү һәм гамәлгә ашыру ихтыяжы туа.

Бүгенге көндә безнең авылда Россия Федерациясе Хөкүмәтенең, Татарстан Республикасының һәм жирле үзидарә органының максатчан сәясәте нәтижәсендә бизнесны актив үстерү өчен барлык ресурслар бар.

2. Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү сораулары һәм аларны программа ысуллары белән хәл итү кирәклеген нигезләү

Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл жирлегендә кече һәм урта эшкуарлык шактый нык позициядә булуга карамастан, кайбер сораулар элеккечә хәл ителмәгән килеш кала бирә.

Авылда кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары эшчәнлеген тоткарлаучы факторлар булып тора:

-инвестицион ресурслардан файдалану кыенлаша, кредит ресурсларының һәркем файдалана алырлык булуы фондында үз финанс чараларың житмәве;

- кече һәм урта эшкуарлык субъектларына гамәлдәге законнардагы үзгәрешләр турында житәрлек дәрәжәдә хәбәрдар булмау, эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашырганда хакимият органнарының административ киртәләре һәм төгәл регламентлары булмау;

Эшкуарлык эшчәнлегә субъектлары тарафыннан карарлар кабул итүне һәм гамәлгә ашыруны таләп итә торган сораулар түбәндәгеләр:

- кече эшкуарлык субъектларының югары булмаган социаль жаваплылыгы (ялланган хезмәткәрләр белән хезмәт мөнәсәбәтләрен рәсмиләштермәү, хезмәт өчен түләү фондын киметү һәм аны «конвертлы» формада түләү, мәжбүри пенсия иминләштерүе һәм социаль иминләштерү турындагы законнарны үтәмәү);

Гамәлдәге каршылыкларны бетерү һәм авылда кече һәм урта эшкуарлыкны алга таба эзлекле үстерү бары тик мәгълүмат, белем бирү, консультация, финанс юнәлешләрендә комплекслы һәм адреслы ярдәм күрсәтү, эшлекле контактлар һәм кооперацияләр урнаштыру, шулай ук коллектив ихтыяж барлыкка килергә мөмкин булган башка аспектларда ярдәм күрсәтү юлы белән аны үстерү өчен уңайлы шартлар тудыру урыннарында максатчан эш алып бару нигезендә генә мөмкин. Программа жирле хакимият органнарының, шулай ук билгеләнгән максатларга ирешү өчен дәүләтнеке булмаган оешмаларның көчләрен берләштерергә һәм оптимальләштерергә мөмкинлек бирәчәк.

3. Программаның социаль-икътисадый нәтижәләгән бәяләү көтелә

Программа Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл жирлегендә кече һәм урта эшкуарлыкны алга таба үстерү өчен уңай шартлар тудыруга юнәлдерелгән чаралар комплексын үз эченә ала.

Программаны үтәү түбәндәгеләргә ярдәм итәчәк:

- районда икътисадый һәм социаль тотрыклылыкның иң мөһим элементларыннан берсе буларак кече эшкуарлыкны төзүне һәм аның тотрыклы эшчәнлеген стимуллаштыручы уңайлы икътисадый мохит формалаштыруга;

- кече һәм урта эшкуарлыкның үсеш темпларын арттыруга, эшчәнлек даирәләрен киңәйтүгә һәм кече предприятиеләрне икътисадый ныгытуга;

- жирлек бюджетына салым һәм салым булмаган керемнәр арту;
- мәшгульлекнең өстәмә мөмкинлекләре барлыкка килүгә, кече эшқуарлыкта эшләрче хезмәткәрләрнең хезмәт хақы дәрәжәсен күтәрүгә;
- товар базарын конкуренциягә сәләтле продукция һәм жирле житештерү хезмәтләре белән баету;
- кече һәм урта эшқуарлыкның социаль җаваплылығын арттыруга.

4. Эшқуарлык эшчәнлегенә өстенлекле төрләре.

Район халқының тормышын яхшыртуга юнәлтелгән тотрыклы икътисады үсешне тәмин итү максатларында эшқуарлык эшчәнлегенә өстенлекле төрләре билгеләнде:

- авыл хужалыгы продукциясен житештерү;
- халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү;
- транспорт һәм элемент өлкәсе;
- төзелеш;
- социаль хезмәтләр күрсәтү өлкәсе.

5. 2022-2025 елларга Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл жирлегендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү программасының төп чаралары.

№ п/ п	Чаралар исемлеге	Нәтижә	Финанслау чыганагы	Үтәү вакыты
1	2	3	4	5
1. Кече һәм урта эшкуарлыкны нәтижәле үстерү өчен хокукый базаны камилләштерү һәм административ киртэләрне киметү				
1	Эшкуарлык өлкәсендә норматив-хокукый база булдыру	Кече эшкуарлыкка ярдәм буенча нәтижәле оештыру һәм башка чаралар үткәру	Финанслау каралмаган	2022-2025 еллар
2	Кече эшкуарлыкны үстерүгә комачаулый торган административ киртэләрне бетерү. Контроль-рөхсәт практикасын оптимизацияләү юлы белән дәүләт, кулланучылар һәм эшкуарлар мәнфәгатьләрен яраштыруны тәмин итү	Сораштырыла торган документларның төгәл, үтә күренмәле регламентын һәм аларны карауның төгәл срокларын күрсәтеп, хезмәтләр эшчәнлегенең төгәл, үтә күренмәле регламентын булдыру, шул исәптән: һәр этапта жир кишәрлекләрен милеккә (арендага) рәсмиләштерү, төзелешкә һәм реконструкциялүгә проект документациясен карау, вывескаларга һәм реклама мәгълүматына рөхсәтләр рәсмиләштерү, биналарны торак булмаган урынга күчерү һәм киресенчә, биналарны янадан планлаштыруга рөхсәтләрне рәсмиләштерү һ.б.	Финанслау каралмаган	2022-2025 еллар.

3	Коррупциягә каршы көрәшкә юнәлдерелгән чараларны камилләштерү турында тәкъдимнәр әзерләү	Коррупциягә каршы үз-үзенне тотышның унай тәҗрибәсен гомумиләштерү һәм тарату. Эшкуарларның коррупция фактларына каршы торуын арттыру, бизнес алып баруның этик дәрәжәсен күтәрү, кече эшкуарлык субъектларының хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклау	Финанслау каралмаган	2022-2025 еллар
---	--	---	----------------------	-----------------

2. Эшкуарлыкның инновацион үсеше (инфраструктураны үстерү, инновацион потенциалны гамәлгә ашыру, яшьләрне инновацион процесска жәлеп итү)

1	Яшьләрне эшкуарлыкка жәлеп итүгә юнәлдерелгән чаралар комплексын үткөрү, шул исәптән укыту, мәгълүмати тәмин итү, конкурслар һәм ярышлар, ярминкәләр, конференцияләр, бизнес-фестивальләр уздыру һәм башкалар.	Яшьләрне эшмәкәрлек эшчәнлегенә жәлеп итү. Яшь белгечләрне эшкә урнаштыру мәсьәләсен өлешчә хәл итү	Жирлек бюджеты акчалары	2022г.-2000 сум 2023г.-2000 сум 2024г.-2000 сум 2025г.-2000 сум
---	--	---	-------------------------	--

3. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына финанс-кредит һәм мөлкәт ярдәме

1	Инвестиция проектларын гамәлгә ашыру өчен инвесторлар эзләүдә кече эшкуарлык субъектларына ярдәм	Кече эшкуарлык субъектларының потенциалы инвесторлар белән үзара хезмәттәшлеген оештыру, кече эшкуарлык субъектларының инвестиция проектларын гамәлгә ашыру өчен банк финанславын һәм шәхси капиталын жәлеп итү	Финанслау каралмаган	2022-2025 еллар
2	Минзәлә муниципаль районының Наратлы-Кичуавыл жирлегә	Шәһәр икътисадының өстенлекле юнәлешләрен үстерү максатларында	Финанслау каралмаган	2022-2025 еллар

	икътисадының өстенлекле юнәлешләрен үстерү максатларында Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл жирлегендә жир кишәрлекләре, торак булмаган урыннар белән тәэмин итүдә кече эшкуарлык субъектларына ярдәм итү	кече һәм урта предприятиеләрне жир кишәрлекләре, торак булмаган сәүдә һәм житештерү биналары белән тәэмин итү, эшкуарларның районда уздырыла торган тендерлар, аукционнар турында хәбәрдарлыгын арттыру		
3	Милли һәм мәдәни үзенчәлекләрдә урта һәм кече эшкуарлыкны үстерүгә ярдәм	Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм	Жирлек бюджеты акчалары	2022г.-500 сум 2023г.-500 сум 2024г.-500 сум 2025г.-500 сум

4. Кече һәм урта эшкуарлыкка мәгълүмати-консультация ярдәме

1	Районда кече һәм урта эшкуарлыкка ярдәм күрсәтү һәм үстерү өлкәсендә уздырыла торган чараларны мәгълүмати тәэмин итү.	Кече һәм урта бизнес вәкилләренен алдынгы эш тәжрибәсен системалаштыру һәм тарату. Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл жирлеге Башкарма комитеты үткәрә торган конкурсларда, күргәзмәләрдә, башка чараларда катнашуга кече эшкуарлык субъектларын жәлеп итү	Финанслау каралмаган	2022-2025 еллар
---	---	---	----------------------	-----------------

5. Эшкуарның унай имиджын һәм кече һәм урта эшкуарлык турында унай жәмәгать фикерен формалаштыру

1	Күргәзмәләрдә, ярминкәләрдә, конкурсларда катнашуга кече эшкуарлык субъектларын жәлеп итү.	Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районының Наратлы-Кичү авыл жирлегенен социаль-икътисадый үсешендә эшкуарлыкны үстерүгә ярдәм итү, эшкуарлык эшчәнлегенен ин яхшы субъектларының алдынгы эш тәжрибәсен тарату, кече һәм урта бизнесның ролен һәм әһәмиятен пропагандалау	Финанслау каралмаган	2022-2025 еллар
---	--	--	----------------------	-----------------